ISSN 2559-3390 RTS III-IV, 2019-2020

Max Blecher în periferia imaginară a Europei Centrale

Gabriela Glăvan
Universitatea de Vest, Timișoara
gabriela.glavan@e-uvt.ro

Pentru a cita acest articol: Glăvan, G., 2019-2020, „Max Blecher în periferia imaginară a Europei Centrale". *Romanian Studies Today*. III-IV, p. 43-50.

Max Blecher and the Imaginary Periphery of Central Europe
(Abstract)

Max Blecher's connections with the Central-European imagination, critically established through comparative readings of Franz Kafka and Bruno Schulz, could be revisited not only comparatively, but also by tackling some key issues in his work and biography that may confirm the writer's belonging to this vast intellectual territory. Provincial spaces, marginality, uncertainties regarding identity, existential confusion, immaturity, the invasion of objects and the artificial, all reveal a perspective upon literature that may function, in the absence of geographical belonging, as a bridge and connection between worlds that mirror their essence and difference.

Keywords: Central-European literature, identity, the provinces, periphery, Jewishness.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

În mod cert, Max Blecher nu poate fi inclus în geografia literară a Europei Centrale fără a preciza că potențiala sa apartenență la acest areal imaginar[1] este justificată printr-o afinitate ce transcende principiul teritorial. Această deschidere e justificată printr-o serie de structuri expresive și tematice care, în mod cu totul relevant, favorizează apropierea lui Blecher de scriitori central-europeni precum Bruno Schulz sau Franz Kafka. Dincolo de afinități estetice evidente, însă, acești scriitori sunt conectabili și prin evreitatea lor, amprentă ascunsă a unei identități autoreflexive, aflate sub semnul fragilității, al crizei și al incertitudinii.

Asocierea lui Max Blecher cu Bruno Schulz, care, în mod tradițional, a facilitat includerea scriitorului român în perimetrul extins al literaturii central-europene, coincide cu eforturile susținute ale unor critici români din deceniile al șaptelea și al optulea ale secolului al XX-lea de a-l impune pe scriitorul interbelic ca prezență definitorie într-un nou canon literar, menit să recupereze din umbră și uitare o serie de voci definitorii pentru modernitatea literară românească. Astfel, într-un volum cardinal în epoca sa, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, Ovid. S. Crohmălniceanu îl integrează pe Blecher într-o „familie de scriitori”[2], alături de Schulz, Robert Walser și Kafka, ei împărtășind, în mod evident, un anumit imaginar, resimțind „în forme paroxistice conștiința bolnavă a epocii și trăind într-un neîntrerupt «coșmar aclimatizat»”[3] afirmând deopotrivă o serie de maniere de arhitectură ficțională similare. Fără a stărui asupra particularităților ce determină un posibil fond comun al acestor autori, Crohmălniceanu, în intenția sa comparatistă, implică o serie de convergențe relevante și asemănări între Blecher, scriitor român de origine evreiască din Roman, și cei trei scriitori central-europeni de prim rang cu care acesta se aseamănă prin „facultatea de a se instala în nenorocire”[4]. Confirmându-i poziția critică, Nicolae Manolescu va observa, peste mai bine de un deceniu, în 1980, că fondul comun e dat de unitatea viziunii – „perspectiva asupra lumii constituie adevărata înrudire.”[5]

Într-un studiu recent, Dumitru Tucan[6] argumentează coerent în favoarea unei perspective comparatiste ce face posibilă o explorare paralelă a literaturii vizionare a lui Bruno Schulz și a ficțiunii oniric-introspective a lui Blecher,

---

1 Milan Kundera definește Europa Centrală ca spațiu corespunzând „acelei părți din Europa situate din punct de vedere geografic în centru, din punct de vedere cultural în Vest, și din punct de vedere politic în Est”, „Tragedia Europei Centrale”, în Adriana Babeți, Cornel Ungureanu (ed.), *Europa Centrală. Nevroze, dileme, utopii*, Polirom, Iași, 1997, p. 222.

2 Ovid. S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. 1, Editura Pentru Literatură, București, 1967, p. 543.

3 *Ibidem.*

4 *Ibidem*, p. 544.

5 Nicolae Manolescu, *Arca lui Noe*, Editura Gramar, București, 2000, p. 561.

6 Dumitru Tucan, „Receptarea literară în context comparatist. Studiu de caz: Bruno Schulz și Max Blecher”, în vol. *Qvaestiones Romanica*e, III/1, Szeged, Ed. Jatepress, 2015, pp. 345-356.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

realizând deopotrivă și un necesar inventar al intervențiilor critice din cultura română privitoare la scriitorul polonez. Premisa este aceea că „filonul dominant de receptare al lui Schulz în cultura română este […] «existențialist» sau «blecherian»”[7], dată fiind vehicularea, într-un discurs critic cu autoritate, a conexiunii dintre cei doi scriitori. Redescoperirea filonului existențialist în interiorul interbelicului românesc – concretizat în numeroase variante ale autenticității și experimentului[8] – coincide, așa cum subliniază și D. Tucan, cu o deschidere a discursului critic românesc spre teme și zone de interes cultural deja validate în critica occidentală, ce implicit au permis o extindere a orizontului bibliografic și o racordare la actualitatea critică a momentului. Acesta este deopotrivă și contextul în care interesul pentru opera lui Blecher, autor a cărui valoare și originalitate au fost confirmate de mare parte dintre exegeții epocii sale, dar căzut aproape în uitare în deceniile postbelice, a fost resuscitat, iar critici modelatori ai canonului, precum Nicolae Manolescu, încep să îi dedice studii și capitole în volume fundamentale.

Predilecția pentru imaturitate, kitsch, melancolia provinciei și reprezentarea lumii ca artificiu și decor sunt doar câteva dintre aspectele ce apropie, cât se poate de evident, literatura lui M. Blecher de scrierile fantastice și întunecat-obsesive ale lui Bruno Schulz. Descrieri luxuriante și desfășurări stilistice de rezonanță barocă articulează însă marele cadru comun al celor doi scriitori – o ficțiune vizuală, expusă în imagini, cadre și tablouri. Jerzy Fikowski observă „caracterul pictural al prozei lui Schulz”[9], contaminare favorizată de cealaltă față a artei scriitorului, cea plastică. Povestirile din volumul *Prăvăliile de scorțișoară*, publicate în românește, până acum, în trei ediții (1976, 1997, 2004), în traducerea lui Ion Petrică, alături de cele din *Sanatoriul timpului*, rezonează atât tematic, cât și stilistic cu romanul *Întâmplări în irealitatea imediată*. Deși au fost contemporani și au publicat în aceeași perioadă (anii `30 ai secolului trecut), e improbabil ca Blecher și Schulz să fi fost conștienți unul de activitatea celuilalt sau să se fi citit reciproc. Fondul imaginar comun, un anumit transfer între biografic, geografic și literar, o serie de tipologii, metafore, concepte asemănătoare pot fi invocate într-o explorare comparativă a celor doi scriitori. Obsesia formei și a materiei[10], care persistă și în

---

7 *Ibidem*, p. 347.

8 Această dimensiune am explorat-o în *volumul Viraj în ireal. Modernități particulare în literatura română interbelică*, Editura Universității de Vest din Timișoara, 2014.

9 Jerzy Ficowski (ed.), *The Collected Works of Bruno Schulz*, London, Picador, 1998, p. 514.

10 Adriana Babeți inventariază temele majore ale literaturii central-europene observând caracterul eminamente modern al acestor reprezentări: „paternitatea, imaturitatea, masochismul, masculinitatea imposibilă, deviațiile sexuale, misoginismul, incestul, vulnerabilitatea fizică și psihică, maladivul, agonicul, obsesia vidului, a „neutrului”, a refuzului identității, derealizarea, ura de sine, voluptatea autosuprimării, metamorfoza, culpabilitatea, estetizarea energiilor vitale.” – vezi Adriana Babeți, *Introducere în geografia literară a Europei Centrale*, Tipografia Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 1998, p. 81.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

scrierile altor central-europeni, apropiați de spiritul avangardei, precum Witkiewicz sau Gombrowicz, familiaritatea melancolică și copleșitoare a micului oraș de provincie (Roman, pentru Blecher, Drohobâci, în cazul lui Schulz), penumbra micilor prăvălii, în care dospesc dorințe obscure, proliferarea artificialului, a decorurilor, falsului strident, fantezia activă a distrugerii violente și-a morții, toate consolidează, așa cum explorări comparative deja au arătat[11], o similaritate a viziunii ce îi apropie pe Blecher și Schulz, redându-i arealului imaginar căruia, intelectual, amândoi îi aparțin: Europa Centrală, patrie a „omului fără însușiri", a crizei identitare, manifestată adesea în forme explozive, devenită la rândul ei marcă definitorie a modernității vieneze[12] și a unui întreg spațiu ce proiectează în Viena reprezentarea unui centru.

Posibila racordare a ficțiunii singulare a lui Blecher la imaginarul central-european nu are drept unic suport proximitatea cu teritoriile mistic-fantastice ale ficțiunii lui Schulz sau consubstanțialitatea cu viziunea alienantă a scrierilor lui Kafka. Dacă, așa cu argumentează D. Tucan, „literatura lui B. Schulz e citită în România aproape în exclusivitate printr-un detur blecherian"[13], apropierea literaturii lui Blecher de spiritul culturii central-europene nu necesită, decât ca argument confirmator, o abordare comparatistă, în interiorul căreia autori precum Kafka sau Schulz pot fi invocați ilustrativ. Spectrul tematic, alegoriile-pivot, poeticitatea onirică a confesiunii și cartografierea irealului sunt, fără îndoială, conectorii esențiali ce plasează ficțiunea lui Blecher în proximitatea imediată a imaginarului central-european. Liantul cel mai puternic însă îl reprezintă evreitatea, matrice spirituală și artistică în cadrul căreia elementele ce susțin integrarea lui Blecher în sfera extinsă a culturii Europei Centrale își revelează deplin sensul.

M. Blecher s-a născut la Botoșani, fiu al unei familii evreiești stabilite în orașul moldovenesc Roman. Doris Mironescu[14], biograf și critic remarcabil al operei scriitorului, reconstituie nu doar climatul orașului de provincie în care acesta și-a petrecut mare parte din scurta sa viață, ci și istoria familiei sale, dovedind bogate rădăcini europene și ramificații neașteptate. La început de secol XX, când Max Blecher se naște în familia lui Lazăr Blecher, proprietar al unui magazin de ceramică și sticlărie, Romanul era un mic oraș de provincie bine conectat politic și economic la climatul deschiderilor moderne ale timpului. Cu o comunitate evreiască destul de numeroasă, reunind aproximativ 5000 de membri, majoritatea urmând tradiția deja consolidată a micilor afaceri de familie sau a

[11] Vezi Tucan, *op.cit*., p. 352-354; am analizat această posibilă convergență și în studiul „Mapping the Unreal: Max Blecher în the Shadow of the Avant-garde", *Arcadia*, nr. 1/2014, pp. 15-19.

[12] Jacques Le Rider, *Modernitatea vieneză și crizele identității*, Editura Universității Al. I Cuza, Iași, 1995, p. 56.

[13] Dumitru Tucan, p. 349.

[14] Doris Mironescu, *Viața lui M. Blecher. Împotriva biografiei*, Humanitas, București, 2018.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

meseriilor preluate peste generații, Romanul era un oraș în care minoritățile coexistau armonios cu românii majoritari. Andrei Oișteanu completează acest cadru cu detalii importante: la rândul său citându-l pe istoricul Carol Iancu, Oișteanu arată că în Moldova locuia, în acea perioadă de început de secol, trei sferturi din populația evreiască de pe teritoriul românesc[15], iar meseriile tradiționale evreiești sunt croitoria, tăbăcăria, cizmăria, tinichigeria, ceasornicăria, numărul meseriașilor fiind cu mult mai mare decât cel al negustorilor. Lor li se adaugă cei ce practicau profesii liberale, precum medicii sau avocații. Într-un alt studiu important, Andrei Oișteanu afirmă că, în Europa Centrală, „intelectualii evrei […] nu-și vor călăuzi eforturile anume spre izolare (prin înființarea unor instituții de păstrare a identității culturale), ci – conform principiilor iluminismului – spre integrare în cultura dominantă."[16] Nu altfel va proceda tânărul Blecher, care va căuta compania și validarea figurilor centrale ale culturii majoritate (Arghezi, Bogza), mai mult decât pe cele ale minorității etnice în care își avea rădăcinile. Nu e un refuz, ci o deschidere. Milan Kundera, în *Tragedia Europei Centrale*, formulează emblematic o concluzie cu privire la rolul formator al evreității în spațiul central-european: „într-adevăr, nici o altă parte a lumii nu a fost marcată atât de profund de influența geniului evreiesc. Străini pretutindeni și pretutindeni acasă, aflați deasupra disputelor naționale, evreii secolului XX au fost principalul element cosmopolit integrator al Europei Centrale: ei au fost liantul său intelectual, o versiune concentrată a spiritului său, creatorii unității sale spirituale."[17]

Deși evreii nu se bucură de drepturi depline în primele decenii ale secolului XX pe teritoriul românesc, cetățenia fiindu-le practic refuzată până în 1923, comunitatea din Roman se bucură de libertatea de a avea instituții importante precum teatrul, școli de fete și băieți și o serie de societăți de întrajutorare[18]. Familia Blecher s-a bucurat de prosperitate și succes în afaceri, mica fabrică de „oale de lut și tot felul de vase de ceramică"[19] despre care scriitorul își va aminti în contextul tragic al mărturisirilor dureroase din romanul

---

15 Andrei Oișteanu, *Imaginea evreului în cultura română*, Polirom, Iași, 2012, p. 190.

16 Andrei Oișteanu, „De ce sunt evreii din România altfel?", în *România literară*, nr. 25-26/2013, disponibil online la adresa http://arhiva.romlit.ro/index.pl/de_ce_sunt_evreii_din_romnia_altfel?caut=oisteanu%20de%20ce%20sunt%20evreii, accesat în 20 aprilie 2019.

17 Milan Kundera, „Tragedia Europei Centrale", în Adriana Babeți, Cornel Ungureanu, *Europa Centrală. Nevroze, dileme, utopii*, Iași, Polirom, 1997, p. 229-230.

18 Doris Mironescu, *op.cit*., p. 37.

19 M. Blecher, „Vizuina luminată", în *Opere. Întâmplări în irealitatea imediată. Inimi cicatrizate. Vizuina luminată. Proză scurtă. Aforisme. Poezii. Traduceri. Publicistică, Scrisori. Arhivă. Documentar. Mărturii. Iconografie*, ediție critică, studiu introductiv, note, comentarii, variante și cronologie de Doris Mironescu, Academia Română, Fundația Română pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2017, p. 474.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

Vizuina luminată, fiind moștenită de tată de la bunicul Saul Blecher. A rămas incert gradul de apropiere dintre viitorul scriitor și limba idiș (familia Blecher se considera parte din comunitatea așkenadă, cu toate că bunicul matern, Efraim Vital fusese evreu sefard), însă, alături de Mironescu și cu variate confirmări venind din partea surorii scriitorului, Dora Wechsler Blecher, putem presupune că Max Blecher a participat la ritualurile importante ale comunității evreiești și s-a format în strânsă legătură cu spiritualitatea și cultura iudaică. Cu toate acestea, elementul evreiesc nu e afirmat direct și legitimator în opera lui Blecher, ci mai degrabă ca parte a imaginarului ficțional. Bunicul, rostind rugăciunea muribunzilor, magazinul cu mașini de cusut[20], figura „extatică, miraculoasă”[21] a misteriosului adolescent Walter, casa lui Samuel Weber și a fiilor săi, Paul și Ozy, sunt puținele repere ce pot sugera o anumită componentă evreiască în romanul *Întâmplări în irealitatea imediată*, autoficțiune a căutării de sine într-o aventură onirică desfășurată în minoratul dezolant al unui oraș uitat de provincie. În plan biografic, însă, frământările identitare cuprind uneori și zona apartenenței etnice. Într-o perioadă când obișnuia să-și semneze articolele cu pseudonime, Blecher îi scrie, în franceză, prietenei sale, pictorița Lucia Demetriade Bălăcescu, o scrisoare nedatată, care însă a fost elaborată în intervalul în care cei doi s-au cunoscut în sanatoriul C.T.C. din Techirghiol, adică în perioada dintre toamna lui 1933 și primăvara lui 1934. În post-scriptumul acestei scrisori, adăugat în antet[22], Blecher își exprimă îndoiala cu privire la faptul că ar fi adecvat să semneze textul introductiv pentru catalogul expoziției artistei cu numele său real: „Anexez „hârtia”, cred c-ar fi mai bine să semnez totuși Mihail Bera sau Minu Bera sau Emile Zolasau oricum, în afară de M. Blecher, care pare, poate, prea ebraic.” Până la urmă, însă, scriitorul va semna introducerea „M. Blecher”[23].

Anii `30 nu au instaurat un climat favorabil afirmării scriitorilor evrei, așa cum detaliază, în analize concrete și pertinente, Z. Ornea în volumul său-reper, *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească*. Criticul notează că „presa de extremă dreaptă se arată scandalizată de vițierea moravurilor prin literatură[24], readucând în atenție arestarea și încarcerarea lui Geo Bogza, moment de culme al campaniei vehemente purtate de această parte a presei împotriva unor scriitori precum

[20] Doris Mironescu notează că, așa cum l-a informat Iancu Wexler, președintele Comunității Evreiești din Roman, vizavi de magazinul lui Lazăr Blecher, de pe strada Ștefan Cel Mare, exista în perioada adolescenței scriitorului o reprezentanță a firmei Singer, care comercializa mașini de cusut.

[21] M. Blecher, „Întâmplări în irealitatea imediată”, în *Opere. Întâmplări în irealitatea imediată.Inimi cicatrizate. Vizuina luminată. Proză scurtă. Aforisme. Poezii. Traduceri. Publicistică, Scrisori. Arhivă. Documentar. Mărturii. Iconografie*, p. 30.

[22] Vezi Doris Mironescu, „Note, comentarii, variante,” în M. Blecher, *Opere...*, p. 1420.

[23] Doris Mironescu, *ibid.*

[24] Z. Ornea, *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996, p. 440.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

Arghezi, Eliade, Bonciu, I. Peltz sau Mihail Celarianu. Ovidiu Papadima publică, în 8 aprilie 1937, un articol în „Sfarmă Piatră", în care îl include, cu o furie antisemită devenită obișnuită în presa vremii, și pe Blecher printre scriitorii ce atentează la bunele moravuri ale publicului cititor: „Reclama din toate cotidianele și publicațiile jidovești care îi proclamă pur și simplu genii pe Haimovici Bonciu și Blecher, astfel ca negustoria evreiască să meargă tot atât de bine și în literatură, ca și în celelalte tărâmuri de jaf metodic al nostru."[25] Departe de epicentrul capitalei, protejat în umbra provinciei, Blecher atrage, datorită cronicilor entuziaste cu care a fost primit romanul *Întâmplări în irealitatea imediată*, atenția celor ce în curând vor contribui la instaurarea terorii și a urii criminale. Cu câteva excepții notabile, între care se remarcă studiul lui Paul Cernat[26] dedicat lui Blecher într-un volum ce discută contribuția scriitorilor evrei în literatura română, evreitatea lui Blecher, deși adesea invocată, rămâne un dat biografic puțin discutat.

Asemeni lui Bruno Schulz, care a încercat să-și „de-etnicizeze și să decontextualizeze scrisul, căutând să-și facă intrarea într-o comunitate nemarcată a literelor europene ce împărtășește o sensibilitate larg modernă, cosmopolită"[27], Blecher mizează în primul rând pe calitatea sa de scriitor, păstrând componenta etnică într-un unghi al vieții private. Fără a fi scutit de intemperiile politice ale timpului său, le traversează diferit în raport cu apropiați precum Geo Bogza sau Mihail Sebastian, ținte directe ale atacurilor puriste și antisemite. Evreitatea scriitorului, fundament al unei integrări aparte în modernitatea literară a interbelicului românesc și al unei apropieri de spiritul și cultura Europei Centrale, rămâne o matrice transparentă, ce sporește vizibilitatea nuanțelor ce i se suprapun.

Referințe critice:

Babeți, Adriana, 1998, *Introducere în geografia literară a Europei Centrale*, , Timișoara, Tipografia Universității de Vest din Timișoara.

Blecher, M., 2017, *Opere. Întâmplări în irealitatea imediată. Inimi cicatrizate. Vizuina luminată. Proză scurtă. Aforisme. Poezii. Traduceri. Publicistică, Scrisori. Arhivă. Documentar. Mărturii. Iconografie*, ediție critică, studiu introductiv, note, comentarii, variante și cronologie de Doris Mironescu, București, Academia Română, Fundația Română Pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române.

[25] Ovidiu Papadima, „Arestați-l și pe Bonciu", *Sfarmă Piatră*, III, nr. 71, 8 aprilie 1937, cit. în Z. Ornea, *op. cit*., p. 447.

[26] Paul Cernat, „M. Blecher. «Metamorfozele suferinţei», în *Caietele „Viaţa Românească", Contribuţia scriitorilor evrei la literatura română*, nr. 2/ 2001, pp. 121-130.

[27] Karen Underhill, „Ecstasy and Heresy: Martin Buber, Bruno Schulz and Jewish Modernity", în Dieter de Bruyn, Kris Van Heuckelom (ed.), *(Un)masking Bruno Schulz:New Combinations, Further FRagmentations, Ultimate Reintegrations*, Amsterdam, Rodopi, 2009, p. 30.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)

Crohmălniceanu, Ovid. S., 1967, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. 1. București, Editura Pentru Literatură.
Ficowski, Jerzy (ed.), 1998, *The Collected Works of Bruno Schulz*, Londra, Picador.
Ficowski, Jerzy, 2003, *Regions of the Great Heresy*. *Bruno Schulz, A Biographical Portrait*, New York, W. W. Norton.
Kundera, Milan, 1997, „Tragedia Europei Centrale", în Adriana Babeți, Cornel Ungureanu, *Europa Centrală. Nevroze, dileme, utopii*, Iași, Polirom.
Manolescu, Nicolae, 1985, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, București, Minerva.
Mironescu, Doris, 2018, *Viața lui M. Blecher. Împotriva biografiei*, București, Humanitas.
Oișteanu, Andrei, 2013, „De ce sunt evreii din România altfel?", în *România literară*, nr. 25-26.
Oișteanu, Andrei, 2012, *Imaginea evreului în cultura română*, Iași, Polirom.
Ornea, Z., 1996, *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească*, București, Editura Fundației Culturale Române.
Tucan, Dumitru, 2015, „Receptarea literară în context comparatist. Studiu de caz: Bruno Schulz și Max Blecher", în vol. *Qvaestiones Romanicae*, III/1, Szeged, Jatepress.
Underhill, Karen, 2009, "Ecstasy and Heresy: Martin Buber, Bruno Schulz and Jewish Modernity", în Dieter de Bruyn, Kris Van Heuckelom (editori), *(Un)masking Bruno Schulz: New Combinations, Further Fragmentations, Ultimate Reintegrations*, Amsterdam, Rodopi.

BDD-A31628 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:02 UTC)